

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրերի կատարման նպատակով հատկացված բյուջետային միջոցների օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

Վերահսկողության հիմքը՝ «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 08.09.2008 թվականի թիվ 15/10 որոշում:

Վերահսկողության նպատակը՝ «Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրի կատարման նպատակով հատկացված բյուջետային միջոցների նպատակային և արդյունավետ օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացում:

Վերահսկողության առարկան՝ «Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրի շրջանակներում բնակարանների ձեռք բերման, հանձնման-ընդունման, շահառուներով բնակեցման գործընթացը, ինչպես նաև հաստատված նորմերի պահանջներին բնակարանների փաստացի վիճակի համապատասխանությունը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, ՀՀ ֆինանսների նախարարություն, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն, «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկվող ժամանակահատվածում ֆինանսավորումը կազմել է 1204,3 մլն դրամ: Փաստացի ձեռք բերված բնակարանների ընդհանուր արժեքը կազմել է 694,9 մլն դրամ:

Վերահսկողության իրականացման ժամկետը՝ 08.09.2008-20.12.2008թթ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Ստուգման ընթացքում կիրառվել է տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման/համեմատման մեթոդը, կատարվել է նախապես պատրաստված հարցաշարով տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների մանրամասն ուսումնասիրություն: ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի 10.09.2008 թվականի թիվ 40 հրամանի համաձայն «Սոկոլ Գրուպ» ընկերության հետ կնքված գործարքներով նախատեսված պարտականությունների կատարման համապատասխանության, արժանահավատության և արդյունավետության հարցերը ճշտելու նպատակով իրականացվել է հանդիպակաց ստուգում:

Վերահսկողության արդյունքները

Ծրագրի իրականացման իրավական հիմքը

ՀՀ կառավարության 30.10.2003 թվականի N 1419-Ն որոշմամբ հաստատվել է «Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագիրը, որով մանկատների շրջանավարտների՝ շահառուների համար նախատեսվել է գնել մեկ սենյականոց բնակարաններ և հատկացնել նրանց 10 տարով՝ անհատույց օգտագործման իրավունքով:

ՀՀ կառավարության 2003 թվականի հուլիսի 23-ի՝ «Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներին բնակարան տրամադրելու կարգը հաստատելու մասին» N 983-Ն որոշման համաձայն շահառուներին բնակարան տրամադրվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բնակելի տարածություն գնելու միջոցով: Գնումների պատվիրատուն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունն է: Բնակարանները գնվել են որպես պետական սեփականություն և հանձնվել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությանը:

Ծրագրի իրականացման համար ՀՀ 2003-2008 թվականների պետական բյուջեներով նախատեսվել է հատկացնել 1439,3 մլն դրամ, փաստացի ֆինանսավորումը կազմել է 1204,3 մլն դրամ:

2008 թվականին պետական բյուջեով բնակարանների ձեռք բերման համար նախատեսվել է 235 մլն դրամ, որի շրջանակներում ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը գնման գործընթաց դեռևս չի սկսել:

Ընդհանուր առմամբ 2003-2007 թվականների ընթացքում պետք է գնվեր և բնակեցվեր 227 բնակարան, սակայն փաստացի ձեռք է բերվել 135 բնակարան, կամ ծրագիրը կատարվել է 59,5%-ով: Ձեռք բերված բնակարանների ընդհանուր արժեքը կազմել է 694,9 մլն դրամ: Փաստորեն, ներկայումս ավարտված է 2003, 2004 թվականների ծրագրերով բնակարանների ձեռք բերման գործընթացը (բացառությամբ՝ 2004 թվականից մեկ բնակարանի՝ 2,6 մլն դրամ գումարով), 2005 թվականին նախատեսված 40 բնակարաններից դեռևս չի գնվել 18 բնակարան, 85,4 մլն դրամ արժողությամբ, իսկ 2006 թվականին նախատեսված 43 բնակարաններ՝ 235,3 մլն դրամ արժողությամբ ընդհանրապես չեն գնվել, 2007 թվականին՝ նախատեսված 45 բնակարանից ձեռք է բերվել 15 բնակարան, չի գնվել 30 բնակարան՝ 186,0 մլն դրամ գումարով: Այսպիսով, 2003-2007թթ. ընթացքում չի գնվել ծրագրով նախատեսված 92 բնակարան, որի դիմաց 509,4 մլն դրամ կանխավճարի ձևով տրվել է գործակալներին (կատարողներին):

Այդ գործարքներով ըստ էության իրականացվել է բյուջետային միջոցներից մասնավոր ընկերությունների անտոկոս վարկավորում, ընդ որում, նշված բոլոր դեպքերում բնակարանների ձեռք բերման պայմանագրային գումարները միանվագ կարգով, կանխավճարի ձևով փախսանցվել են կատարողներին այն դեպքում, երբ կնքված պայմանագրերով սահմանվել է մաս, որ դրամական միջոցների փոխանցումը պետք է կատարվի հանձնման-ընդունման արձանագրություններով: Կնքված գործակալական պայմանագրերում ամրագրված վճարման մնան ձևը հակասում է ՀՀ կառավարության 18.01.2002 թ. N 48 որոշմամբ հաստատված՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական և համայնքային բյուջեների կատարման կարգի 20-րդ և 30-րդ կետերի պահանջներին, որոնց համաձայն **բյուջետային միջոցների ելքագրումը պետք է կատարվի ծախսերը հիմնավորող և հավաստող սկզբնական փաստաթղթերի, մասնավորապես՝ հանձնման-ընդունման արձանագրությունների հիման վրա,** որը կապահովեր ծրագրի լիարժեք և ամբողջական կատարումը:

Ուսումնասիրությունների արդյունքները հիմք են տալիս եզրակացնելու, որ «Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրի շրջանակներում բնակարանների ձեռք բերման գործընթացը 2003-2008 թվականներին իրականացվել է էական թերություններով և բացթողումներով, որը հանգեցրել է բյուջետային միջոցների անարդյունավետ օգտագործման:

Ծրագրի շրջանակներում բյուջետային միջոցների օգտագործման պատկերն ըստ տարիների ներկայացված է ստորև:

2003 թվական

2003թ. պետական բյուջեի միջոցների հաշվին «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից հայտարարված մրցույթների արդյունքում գնվել է 10 բնակարան (բոլոր մարզերում)՝ 21,3 մլն դրամ գումարով:

Գնումների լիազոր մարմնի համաձայնությամբ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը 18.12.2003թ.-ին մեկ աղբյուրից գնման ձևով պայմանագիր է կնքել «Կարեն Շ» ՍՊԸ-ի հետ (թիվ 2 գործակալական պայմանագրի մասով ուսումնասիրություններն ընթացքի մեջ են):

2004 թվական

2004 թվականին պետական բյուջեի՝ վերը նշված ծրագրով նախատեսվել էր շահառուների համար գնել 212,177.3 հազ. դրամ արժողությամբ 54 բնակարան: ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը 2004 թվականի հուլիսին «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ ներկայացրել է 51 բնակարանի (31-ը Երևանում, 20-ը՝ մարզերում) գնման հայտ: Գործակալության կողմից անցկացված մրցույթների արդյունքում 11,9 մլն դրամ գումարով գնվել է 5 բնակարան (բոլորը՝ մարզերում):

Նման իրավիճակը պատճառաբանելով միավոր բնակարանի ձեռքբերման համար նախատեսված միջոցների անբավարարությամբ (Երևան քաղաքում մեկ բնակարան ձեռք բերելու համար նախատեսվել էր 5,248.3 հազ. դրամ, իսկ մարզերում միջին հաշվով՝ 2,450.6 հազ.դրամ)՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը N 1/15-3152 գրությամբ ՀՀ կառավարություն է ներկայացրել «Հայաստանի Հանրապետության 2004 թվականի պետական բյուջեում վերաբաշխում և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի փետրվարի 12-ի N 216-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը՝ համաձայնեցված ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության հետ, որն ընդունվել է 09.12.2004 թվականին, և ծրագրով նախատեսված լրացուցիչ 83,142.7 հազ. դրամն ուղղվել է 2004 թվականին բնակարանների ձեռք բերման ֆինանսավորմանը:

ՀՀ կառավարության վերը նշված որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո, առանց «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ նոր հայտ ներկայացնելու (արդեն միավոր բնակարանի համար ավելացված գներով), մինչև տարեվերջ մրցույթ հայտարարելու անհնարինության պատճառաբանությամբ՝ 2004թ. դեկտեմբերի 27-ին մեկ աղբյուրից գնման ձևով «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ի հետ կնքվել է թվով 49 բնակարանի գնման N 4 գործակալության պայմանագիրը, որով նախատեսված 283,0 մլն դրամը, որպես 100% կանխավճար, փոխանցվել է ընկերությանը: Ընդ որում, գնման պահանջի ծագման իրավական հիմք է հանդիսացել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի՝ 20.12.2004 թվականի թիվ 155-Ա/1 հրամանը, որով սահմանվել է մեկ աղբյուրից գնում կատարելու ձևով 49 բնակարանի ձեռք բերումը, գնման պայմանագրերում 100% կանխավճարի նախատեսումը, հաստատվել է գնվելիք բնակարանների տեխնիկական բնութագիրը, գնման և ֆինանսական պարտավորությունների կատարման ժամանակագույցը:

Այսպիսով, ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալուց հետո նոր, ավելի բարձր գներով մրցույթի հայտ նախարարությունը չի ներկայացրել:

Ըստ գործակալության N 4 պայմանագրի գնման ժամանակագույցի բնակարանների գնման վերջնաժամկետ է սահմանվել 2005 թվականի մարտի 27-ը, սակայն նշված ժամկետում ընկերության կողմից ոչ մի բնակարան չի հանձնվել: Պայմանագրով նախատեսված 49 բնակարանից 30-ը ընկերության կողմից հանձնվել է 2005 թվականի սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ժամանակահատվածում: Չգնված բնակարանների մասով պարտավորությունը կատարվել է 2006-2007 թթ.:

Վերը նշված ուշացման համար պայմանագրով նախատեսված տույժերը չեն հաշվարկվել և չեն գանձվել՝ համաձայն ՀՀ վարչապետին 30.12.2004 թվականին ներկայացրած գրության:

2005 թվական

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նույն ծրագրով նախատեսվել է շահառուների համար գնել 148,000.0 հազ. դրամ արժողությամբ 40 բնակարան: ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը 2005 թվականի հուլիսից սկսած պարբերաբար հայտեր է ներկայացրել «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ, սակայն հայտարարված մրցույթների արդյունքում ոչ մի բնակարան չի գնվել:

ՀՀ կառավարության 22.12.2005 թվականի N 2180-Ն որոշմամբ 79,970.0 հազ. դրամով ավելացել են բնակարանների ձեռք բերման համար նախատեսված միջոցները, և 40 բնակարանի համար հատկացվել է 227,970.0 հազ. դրամ: Միաժամանակ թույլատրվել է նախարարությանը 2005 թ. շահառուների համար բնակարանների ձեռք բերման նպատակով կնքել գործակալական պայմանագիր, իսկ բնակարանների հանձնման վերջնաժամկետ սահմանել 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ը: ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի՝ 27.12.2005 թվականի N 183-Ա/1 հրամանով հաստատվել է ձեռք բերվող բնակարանների տեխնիկական բնութագիրը, գնման և վճարման ժամանակացույցը: 27.12.2005 թվականին նախարարությունը «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ի հետ կնքել է N 5 գործակալական պայմանագիրը՝ 40 բնակարանի գնման նպատակով: Դարձյալ ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված գումարը որպես կանխավճար ամբողջությամբ փոխանցվել է ընկերությանը: Արդյունքում, 109,680.0 հազ. դրամ արժողությամբ 15 բնակարաններ հանձնվել են 2007 թվականին, 7 բնակարան՝ 32,7 հազ. դրամ արժողությամբ՝ 2008 թվականին, իսկ 18 բնակարան առ այսօր հանձնված չէ: Հանձնման վերջնաժամկետը ՀՀ կառավարության 2006 թվականի դեկտեմբերի 7-ի N 1783-Ն որոշմամբ փոփոխվել և սահմանվել է 2007 թվականի հուլիսի 1-ը: Միաժամանակ նախարարությանը թույլատրվել է ընկերության հետ կնքված գործակալության N 5 պայմանագրում կատարել կողմերի իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության փոփոխություն, որի հիման վրա նախարարությունը մինչև 2007 թվականի հուլիսի 1-ը ընկերության հանդեպ տույժ և տուգանք չի կիրառել:

2006 թվական

ՀՀ 2006 թվականին ծրագրով նախատեսվել է շահառուների համար գնել 228,280.0 հազ. դրամ արժողությամբ 56 բնակարան: ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ներկայացրած հայտերի հիման վրա «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից երեք անգամ հայտարարվել է մրցույթ և ճանաչվել չկայացած՝ հետևյալ հիմքերով.

ՊԳԳ-ԱՊՁԲ 06/97 ծածկագրով մրցույթին հայտերը ընդհանրապես չեն ներկայացվել,

ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ-06/8 ծածկագրով մրցույթին մասնակցելու հայտ է ներկայացրել «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ն, սակայն հայտը մերժվել է առանց բացվելու և վարադարձվել մասնակցին,

ՊԳԳ-ՄԲԱՊԶԲ-06/11 ծածկագրով մրցույթին մասնակցելու հայտ են ներկայացրել «Արամագր» ՍՊԸ-ն, «Տրանսպորտ աստղիացիա» ՍՊԸ-ն և «Սոկոլ գրուպ » ՍՊԸ-ն, սակայն բոլոր հայտերը մերժվել են հրավերի պայմաններին չհամապատասխանելու հիմնավորմամբ: Ընդ որում, հայտերը պետական գնումների գործակալության կողմից ընդունվել են՝ խախտելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 4-րդ մասը, որի համաձայն արգելվում է միևնույն անձի (անձանց) կողմից հիմնադրված կամ ավելի քան հիսուն տոկոս միևնույն անձի (անձանց) պատկանող բաժնեմաս ունեցող կազմակերպությունների միաժամանակյա մասնակցությունը գնման միևնույն գործընթացին, բացառությամբ պետության կամ համայնքների հիմնադրած կազմակերպությունների: Հիշատակված բոլոր ընկերությունների տնօրենն է հանդիսացել Լ. Աղաբաբյանը, իսկ «Սոկոլ Գրուպ» և «Տրանսպորտ աստղիացիա» ընկերություններում՝ հիմնադիր և տնօրեն: Ավելին, մասնակիցների որակավորման չափանիշները գնահատելիս գործակալությունն անտեսել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, համաձայն որի գնման մասնակիցը (այդ թվում՝ «Սոկոլ Գրուպ» ՍՊԸ-ն) պետք է ունենար գնման պայմանագրով նախատեսված պարտականությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք: Վերջինս ամրագրված է եղել նաև գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով հայտարարված մրցույթի հրավերում:

ՀՀ կառավարության 07.12.2006 թվականի N 1783-Ն որոշմամբ 6,980.0 հազ. դրամով ավելացվել է բնակարանների ձեռք բերման համար նախատեսված գումարը, միաժամանակ բնակարանների թիվը ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության համաձայնությամբ պակասեցվել է 13-ով, որի հետևանքով արդեն 43 բնակարանի ձեռք բերման համար հատկացվել է 235,260.0 հազ. դրամ: Նույն որոշմամբ թույլատրվել է նախարարությանը բնակարանների ձեռքբերման գործակալական պայմանագիրը կնքել «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ի հետ: Բնակարանների հանձնման վերջնաժամկետ է սահմանվել 2007 թվականի դեկտեմբերի 20-ը:

2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ին «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ի հետ կնքվել է թվով 43 բնակարանի գնման N 6 գործակալական պայմանագիրը: Նախատեսված 235,260 հազ. դրամը կանխավճարի ձևով ամբողջությամբ փոխանցվել է ընկերությանը: Առ այսօր ոչ մի բնակարան գնված չէ: Նախարարությունը ընկերությանը պայմանագրով նախատեսված տույժերի և տուգանքների պահանջ չի ներկայացրել:

Այսպիսով, «Սոկոլ Գրուպ» ՍՊԸ-ն 2004-2006 թթ. կնքված թվով երեք գործակալական եռակողմ պայմանագրերով պարտավորվել էր ծրագրի շրջանակներում ձեռք բերել և ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության տնօրինությանը հանձնել ընդհանուր առմամբ 746.2 մլն դրամ արժողությամբ 132 բնակարան: Ընկերությունը 2004-2007թթ. ընթացքում ձեռք է բերել միայն 70 բնակարան, մնացած 62-ը՝ 295 մլն դրամ արժողությամբ, Հանձնաժողովի կողմից դեռևս ընդունված չեն:

2007 թվական

2007թ. պետական բյուջեի միջոցների հաշվին նախատեսվել է գնել 285,0 մլն դրամ արժողությամբ 50 բնակարան: 2007 թ. մարտին և մայիսին կայացած մրցույթներով բնակարաններ չեն գնվել: ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության 2007թ. հուլիսի 12-ի N4/4-3-16/44-7529 գրությամբ ձեռք բերման ենթակա բնակարանների քանակը պակասեցվել է 5-ով: 2007թ. նոյեմբերին ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ին մրցակցային բանակցությունների ձևով մրցույթ անցկացնելու և 45 բնակարան ձեռք բերելու նոր հայտ է ներկայացվել: Կայացած մրցույթի արդյունքում գործակալության և «Արիաց գրուպ» ՍՊԸ-ի միջև 2007 թվականի դեկտեմբերի 24-ին կնքվել է 284,8 մլն դրամի գնման պայմանագիր, որի հիման վրա ամբողջ գումարը որպես կանխավճար փոխանցվել է ընկերությանը, իսկ բնակարանների հանձնման վերջնաժամկետ է սահմանվել 2008թ. դեկտեմբերի 18-ը (ուսումնասիրություններն ընթանում են):

2008 թվական

2008 թվականին մանկատների շրջանավարտների բնակապահովման ծրագրով բնակարանների ձեռք բերման համար նախատեսվել է 235 մլն դրամ, որի շրջանակներում ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը առ այսօր գնման գործընթաց չի սկսել:

Գործակալական պայմանագրերի լուծման վերաբերյալ

ՀՀ ֆինանսների նախարարության և «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ի կողմից 11.08.2008 թվականին կազմվել է «Թիվ 4, թիվ 5 և թիվ 6 պայմանագրերի լուծման մասին արձանագրություն»՝ կանխավճարների գումարի բռնագանձման պահանջով

հայցային վարույթի նախապատրաստման նպատակով: Ընդ որում, թիվ 4 և թիվ 5 գործակալական պայմանագրերը լուծվել են պարտավորության կատարման էական խախտման (պայմանագրերի կատարման ժամկետը լրանալուց հետո 15 օրից ավելի ժամանակահատվածում պայմանագրային պարտավորությունների ամբողջական չկատարման) հիմքով, իսկ թիվ 6 պայմանագիրը՝ երկկողմ համաձայնությամբ: 01.09.2008 թվականին ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ի միջև կնքվել է փոխադարձ հաշվարկների ստուգման ակտ:

Այսպիսով, «Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագիրը «Սոկոլ գրուպ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հետ կնքված պայմանագրերի մասով կատարվել է մասամբ՝ չնայած այն հանգամանքին, որ ՀՀ կառավարությունը պարբերաբար երկարաձգել է պարտավորությունների կատարման ժամկետները և զիջել տույժ-տուգանքները: Ընդ որում, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձը պատասխանատվություն է կրում, եթե չապացուցի, որ պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների հետևանքով: Շուկայում գների փոփոխությունը հիմք չի կարող հանդիսանալ պարտավորության չկատարման կամ կետանցով կատարման համար: Ավելին, ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորման և միավոր բնակարանի գնի ավելացման պարագայում ևս ամբողջությամբ չեն կատարվել պայմանագրային պարտավորությունները: Բացի այդ, բյուջետային միջոցները 100 % կանխավճարի ձևով պայմանագրի կնքումից հետո հինգ բանկային օրվա ընթացքում ընկերության հաշվին փոխանցելը չի նպաստել պայմանագրերի կատարմանը և հանգեցրել է բյուջետային միջոցների անարդյունավետ օգտագործման:

Պայմանագրերով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունքի վերաբերյալ

Ծրագրի իրականացմանը մասնակցած՝ պայմանագրի կատարման կողմ հանդիսացող «Սոկոլ Գրուպ» ընկերությունը չի ունեցել ռիելթորական

գործունեությանը զբաղվելու թույլտվություն (լիցենզիա), որը սահմանված է «լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածով:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն գնման մասնակիցը պետք է ունենա գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք:

«Հայաստանի Հանրապետությունում «անշարժ գույքի գնահատում» և «ռիելթորական գործունեություն» լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակների հայտատու ֆիզիկական անձանց մասնագիտական որակավորման ստուգման կարգը և Հայաստանի Հանրապետությունում «անշարժ գույքի գնահատում» և «ռիելթորական գործունեություն» գործունեությունների իրականացման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 15.05.2002 թվականի N 532-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետությունում «ռիելթորական գործունեություն» գործունեությունների իրականացման կարգի» 16-րդ կետով սահմանվում է.

Ռիելթորությունը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և սույն կարգի համաձայն՝ անշարժ գույքի շուկայում առևտրային նպատակով անշարժ գույքի նկատմամբ գործարքների իրականացմանը նպաստող միջնորդական ձեռնարկատիրական գործունեություն է: Ռիելթորը կարող է նաև անշարժ գույքի շուկայում իրականացնել հանձնարարական գործառույթներ...:

Ըստ կնքված գործակալական պայմանագրերի 1.1 կետի, Գործակալը («Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ն) պարտավորվել է՝ վարձատրությամբ՝ Պրինցիպալի (ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության) հանձնարարությամբ, Պրինցիպալի անունից, Պրինցիպալի հաշվին, պայմանագրով սահմանված կարգով, ձեռք բերել և Ընդունողին (ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կառավարման վարչությանը) ի տնօրինություն հանձնել՝ սույն պայմանագրի N 1 հավելվածով՝ տեխնիկական բնութագրով նախատեսված տեսակի բնակարաններ՝ համաձայն պայմանագրի N 2 հավելվածով սահմանված գնման ժամանակացույցի, իսկ Պրինցիպալը պարտավորվել է վճարել դրա համար՝ պայմանագրի N 3 հավելվածով սահմանված վճարման ժամանակացույցին համապատասխան: Այսինքն, ***«Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ն անշարժ գույքի շուկայում իրականացրել է միջնորդական ձեռնարկատիրական գործունեություն, որի համար սահմանվել է վարձատրություն՝ պայմանագրի ընդհանուր գնի 0.7 տոկոսի չափով: Ընդ որում, ռիելթորական գործունեության լիցենզիա «Սոկոլ գրուպ» ՍՊԸ-ն ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի***

կողմից ստացել է 18.07.2008 թվականին (պետական գրանցում՝ N 290.110.02351), երբ ընկերության նկատմամբ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 183 հոդվածի 3-րդ մասի հատկանիշներով (առանց հատուկ թույլտվության՝ լիցենզիայի, լիցենզավորման ենթակա ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելը, որը պետությամբ պատճառել է զգալի վնաս) 22.04.2008 թվականին արդեն իսկ հարուցվել էր քրեական գործ:

Ի լրումն վերոգրյալի, հարկ է ավելացնել, որ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի հաստատած N 436/2, N 479/6 եզրակացություններով հավաստվել են լիազոր մարմնին ներկայացված գնման ընթացակարգի արձանագրությունները և դրանց շրջանակներում կնքված գնման պայմանագրերը գնումների հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխանելու հանգամանքը:

«Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրի շրջանակներում գնված և շահառուներին հանձնված բնակարանների վիճակի մասին

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի՝ 20.12.2004 թվականի N 155-Ա հրամանով հաստատված և գործակալական պայմանագրերում ներառված՝ ձեռք բերման ենթակա բնակարանների տեխնիկական բնութագրերի և փաստացի հանձնված բնակարանների համեմատական վերլուծությունից պարզվել է.

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի թիվ 155-Ա հրամանով հաստատված տեխնիկական բնութագրում ձեռք բերման ենթակա բնակարանների ընդհանուր մակերեսը սահմանվել է 38 և ավելի քմ, որն ամրագրվել է նաև 2004 թվականի դեկտեմբերի 27-ին կնքված թիվ 4 պայմանագրում, որի 1.3 կետով սահմանվել է. «նախատեսված պայմանների խախտմամբ կնքված գործարքը առ ոչինչ է, իսկ եթե գնվել է անպատշաճ որակի և պայմաններին չհամապատասխանող գույք, ապա նախատեսվել է դրանց անհատույց փոխարինում պայմանագրով նախատեսված տեսակին համապատասխանող գույքով»: Մինչդեռ, 2005 թվականի ընթացքում «Սոկոլ Գ-րուպ» ՍՊԸ-ի կողմից հանձնված թվով 12 բնակարաններն ունեն սահմանված 38քմ-ից պակաս մակերես: Բնակարանների հասցեները և ընդհանուր մակերեսները ներկայացվում են ստորև.

- *ք. Երևան, Շենգավիթ, Շիրակի 7շենք, բն. 2՝* (27.3 քմ),
- *ք. Երևան, Շենգավիթ, Ե. Թադևոսյան փ, 20շենք, բն. 2* (29.8 քմ),
- *ք. Երևան, Շենգավիթ, Շիրակի 35շենք, բն. 31* (25.7 քմ),
- *ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն, Լեփսուսի 10շենք, բն. 2* (29.4 քմ),
- *ք. Երևան, Նոր Նորքի 2-րդ գ.,ուս. ավան, 2շենք, բն. 811* (31,1 քմ),
- *ք. Երևան, Էրեբունի, Նոր Արեշ 35 փ., 127/3շենք, բն. 195,197* (32,8 քմ),
- *ք. Նոյեմբերյան, Նոյեմբերի 29 փ., 7շենք, բն. 16* (29.2 քմ),
- *ք. Էջմիածին, Արագած 2-րդ զանգված, 57 տուն* (32,7 քմ),
- *ք. Էջմիածին, Արագած 2-րդ զանգված, 87 տուն* (32,7 քմ)
- *ք. Երևան, Նոր Նորքի 2-րդ գ.,Մոլորակական փ., 43/1շենք, բն.414* (36.6 քմ),
- *ք. Երևան, Նուբարաշեն 6 փ., 1-ին նրբ., 1շենք, բն. 39* (35,5 քմ),
- *ք. Մասիս, Մասիս կայարան, 17շ., բն. 24* (31,8 քմ):

Ըստ թիվ 4 գործակալական պայմանագրի տեխնիկական բնութագրի պետք է գնվեին բնակելի շենքերում մեկ սենյականոց տիպային բնակարաններ՝ առանձին կոմունալ հարմարություններով, ջեռուցման համակարգով, սանհանգույցի պատերը և հատակը պետք է լիներ սալիկապատ, բնակելի մասի հատակը՝ մանրահատակից, բնակարանը պետք է լիներ բնակության համար պատրաստի վիճակում և չունենար վերանորոգման կարիք: Մինչդեռ, նախորդ տարիներին, շահառուների դիմումների հիման վրա, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության վերահսկողության վարչության և 2008 թվականին ՀՀ վերահսկիչ պալատի կողմից ուսումնասիրված մի շարք բնակարաններում արձանագրվել են տեխնիկական բնութագրի պայմանների զգալի շեղումներ:

Այսպես, ՀՀ առողջապահության նախարարության Պետական հիգիենիկ-հակահամաճարակային տեսչության Կոտայքի մարզային կենտրոնի աշխատակիցների կողմից ՀՀ վերահսկիչ պալատի հանձնաժողովի պահանջով ք. Արովյան, Կարմիր Բանակի փ. 6-րդ շենքի 1-ին հարկում (6 բնակարաններ հանձնվել են Սոկոլ-Գրուպ ՍՊԸ-ի կողմից) մանկատան շահառուներին հատկացված բնակարանների բնակապայմանների մասնագիտական

հետազոտության արդյունքում արձանագրվել է, որ դրանք չեն համապատասխանում գործող սանիտարական նորմերին: Մասնավորապես, հատակը պատրաստված է խտացված թեփից (ԴՄՊ), առաստաղը ծածկված է գիպսային բարակ մեկուսիչներով, որով անցնում են կոյուղու խողովակները, խոնավությունը գերազանցում է սահմանված նորմը 19 աստիճանով, հատակի ԴՄՊ-ն և պատերի գաջի ծեփն արդեն քայքայվել և թափվում են: Բնակարանների մուտքի դռները բացվում են անմիջապես բնակելի սենյակների մեջ, չկա նախամուտք և միջանցք: Շենքի դիմացից անցնող Կարմիր Բանակի փողոցի մակարդակից վերը նշված բնակարանների հատակը ցածր է 40-50 սմ-ով, որի պատճառով անձրևաջրերը հավաքվում ու ներծծվում են հիմքի և պատերի մեջ:

Երևան քաղաքի Նոր Նորքի 9-րդ զանգվածի Վիլնյուսի փողոցի 107 շենքի տեխնիկական հարկի 161.1 քմ մակերեսով ոչ բնակելի տարածքը, որը սեփականության իրավունքով պատկանել է «Սոկոլ-Գրուպ» ՍՊԸ-ի աշխատակից Մ. Աղազարյանին, **ՀՀ քաղաքապետի 21.12.2005 թվականի N 2805-Ա որոշմամբ ընդգրկվել է բնակելի ֆոնդում՝ «առանց ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի և նախագծային փոփոխությունների»:** Սինչդեռ, ՀՀ կառավարության «Հայաստանի Հանրապետությունում շենքերի, շինությունների կամ դրանց մի հատվածի գործառական նշանակությունը փոփոխելու կարգը հաստատելու մասին» 02.02.2002 թվականի N 88 որոշմամբ հաստատված կարգի 4-րդ կետի համաձայն, շենքերի և շինությունների գործառական նշանակությունը փոփոխելու հետ կապված աշխատանքներն իրականացվում են **ՀՀ օրենսդրության և նորմատիվ-տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջները բավարարող, սահմանված կարգով մշակված, համաձայնեցված ու հաստատված նախագծով:** Նույն կարգի 5-րդ կետի համաձայն **հաստատված նախագծային փաստաթղթերի հիման վրա համապատասխան համայնքի ղեկավարի կողմից պատվիրատուին սահմանված կարգով տրվում է շենքերի և շինությունների գործառական նշանակությունը փոփոխելու հետ կապված աշխատանքներն իրականացնելու թույլտվություն:**

Այսպիսով, վերը նշված ոչ բնակելի տարածքը Երևանի քաղաքապետի կողմից ընդգրկվել է բնակելի ֆոնդում՝ **ՀՀ կառավարության՝ 02.02.2002 թվականի N 88 որոշման պահանջների խախտմամբ:** Նշված տարածքում, որը գտնվում է 9 հարկանի շենքի ոչ բնակելի հարկում, Սոկոլ Գրուպի կողմից կառուցվել են վեց հատ մեկ սենյականոց բնակարաններ և հանձնվել շահառուներին: Կոյուղագծերն անցնում են բնակարանների միջով, որն առաջացնում է գերխոնավություն և տհաճ

մթնոլորտ: Շենքը գազաֆիկացված է, իսկ հանձնված բնակարանները՝ ոչ, բացակայում է ջեռուցման համակարգը: Բնակարանների մուտքի դռները բացվում են անմիջապես բնակելի սենյակների մեջ, չկա նախամուտք և միջանցք:

Երևան քաղաքի Էրեբունի համայնքի Նոր Արեշ 35փ. 127/3 շենքը նախկինում եղել է հանրակացարան: Շահառուին հանձնված թիվ 195/197 բնակարանը գտնվում է վերջին՝ 8-րդ հարկում, տանիքը հարթ է, որի հետևանքով առաստաղից անձրևաջրերը թափվում են ներս: Բացակայում է ջեռուցման համակարգը, մանրահատակը, պատուհանները դեֆորմացված լինելու պատճառով չեն փակվում, սանհանգույցը քայքայված է, կոյուղագծերի խողովակները չեն գործում: Շենքի 8 հարկերի միջանցքների պատուհանները, դռները և երկու վերելակները հանված են:

Բնակապահովման պետական ծրագրերի կատարման
համեմատական վերլուծություն

2005 թ.

Բնակարանների տեղաբաշխման վայրը	ԲԳՎ ծրագրով սահմանված մեկ սենյականոց բնակարանի ձեռքբերման արժեքը (ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, հիմք՝ ՀՀ կառավարության 24.02. 2005 թվականի N 309-Ն որոշում)		«Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրով մեկ սենյականոց բնակարանի գնման գինը (ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, հիմք՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի 14.12.2004 թ. հաստատումը)	
	Ընդհանուր մակերեսը (ք/մ)	Գինը (1 ք/մ-ի արժեքը, հազ.դրամ)	Ընդհանուր մակերեսը (ք/մ)	Գինը (1 ք/մ-ի արժեքը, հազ. դրամ)
ք. Երևան	45	5760.6 (128.0 հազ.դրամ)	33	7890.0 (239.0 հազ.դրամ)
ք. Վանաձոր	45	2407.5 (53.5 հազ.դրամ)	33	4320.0 (130.9 հազ.դրամ)
ք. Հրազդան	45	1548.0 (34.4 հազ.դրամ)	33	3360.0 (101.8 հազ.դրամ)
2006 թ.				
ք. Երևան	45	6511.5 (144.7հազ.դրամ)	33	7890.0 (239.0 հազ.դրամ)
ք. Վանաձոր	45	2407.5 (53.5 հազ.դրամ)	33	4500.0 (136.3 հազ.դրամ)
ք. Հրազդան	45	1548.0 (34.4 հազ.դրամ)	33	3360.0 (101.8 հազ.դրամ)

ք. Գյումրի	45	1791.2 (39.8 հազ.դրամ)	33	2600.0 (78.8 հազ.դրամ)
ք. Եղվարդ	45	2475.0 (55.0 հազ.դրամ)	33	3840.0 (116.3 հազ.դրամ)

Ծանոթություն: 30.09.2008 թվականին «Սոկոլ Գրուպ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից ՀՀ պետական բյուջե է վերականգնվել 296.2 մլն դրամ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Սոկոլ Գրուպ» ՍՊԸ-ն կնքված գործակալական պայմանագրերով իրականացրել է ռիելթորական գործունեություն, որի համար չի ունեցել «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածով սահմանված լիցենզիա, մինչդեռ, ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի հաստատած N 436/2, N 479/6 եզրակացություններով հավաստվել է գնման ընթացակարգի համապատասխանությունը իրավական ակտերի պահանջներին:
2. 2004 թվականի ՀՀ պետական բյուջեից 83,142.7 հազ. դրամի չափով լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալուց հետո միավոր բնակարանի համար նախատեսված մոտ՝ բարձր գնով մրցույթի հայտ չի ներկայացվել «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ:
3. ՀՀ կառավարության կողմից պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ժամկետների պարբերաբար երկարաձգումը և տույժ-տուգանքների զիջումը չի նպաստել ծրագրի լիարժեք իրականացմանը. մասնավորապես, 2003-2007 թվականների ընթացքում պետք է գնվեր և բնակեցվեր 227 բնակարան, սակայն փաստացի ձեռք է բերվել 135 բնակարան, կամ ծրագիրը կատարվել է 59,5%-ով: Ձեռք բերված բնակարանների ընդհանուր արժեքը կազմել է 694,9 մլն դրամ:
4. Շուկայում գների փոփոխությունը չի կարող հիմք հանդիսանալ պարտավորության չկատարման կամ կետանցով կատարման համար: Նման դեպքում ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ մասի ուժով ընկերության նկատմամբ կիրառելի են ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորության չկատարման համար նախատեսված տույժ-տուգանքները:
5. Գործակալական պայմանագրերում 100 % կանխավճարի նախատեսումը, փաստորեն, հանգեցրել է ստանձնած պարտավորությունների կատարման

նկատմամբ պատասխանատվության ակնհայտ նվազեցման և բյուջետային միջոցների անարդյունավետ օգտագործման:

6. 2005 թվականի ընթացքում «Սոկոլ Գրուպ» ՍՊԸ-ի հանձնած թվով 12 բնակարաններից յուրաքանչյուրի ընդհանուր մակերեսը պակաս է սահմանված 38 քմ-ից:
7. Պայմանագրերին կից տեխնիկական բնութագրերի համաձայն պետք է գնվեին մեկ սենյականոց տիպային բնակարաններ՝ առանձին կոմունալ հարմարություններով, ջեռուցման համակարգով և վերանորոգված: Մինչդեռ, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և վերահսկիչ պալատի հանձնաժողովի կողմից ուսումնասիրված բնակարաններում բացակայել է ջեռուցման համակարգը, բնակելի մասում՝ մանրահատակը, իսկ թվով 14 բնակարաններ գտնվում են տեխնիկական հարկերում, ոչ բնակելի տարածքներում:
8. Նոր Նորքի 9-րդ զանգվածի Վիլյուսի փողոցի 107 շենքի տեխնիկական հարկի 161.1 ք/մ մակերեսով ոչ բնակելի տարածքը ՀՀ քաղաքապետի 21.12.2005 թվականի N 2805-Ա որոշմամբ ընդգրկվել է բնակելի ֆոնդում՝ «առանց ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի և նախագծային փոփոխությունների»՝ խախտելով ՀՀ կառավարության «Հայաստանի Հանրապետությունում շենքերի, շինությունների կամ դրանց մի հատվածի գործառական նշանակությունը փոփոխելու կարգը հաստատելու մասին» 02.02.2002 թվականի N 88 որոշմամբ հաստատված կարգի 4-րդ կետի պահանջը:

Ծանոթություն: 30.09.2008 թվականին «Սոկոլ Գրուպ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից ՀՀ պետական բյուջե է վերականգնվել 296.2 մլն դրամ:

Առաջարկություններ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը

1. Քննարկել «Պետական աջակցություն ՀՀ մանկական խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտներին» ծրագրի հետագա իրականացման հարցը և համապատասխան լիազոր մարմիններին հանձնարարել սեղմ ժամկետում ապահովել ծրագրի լիարժեք կատարումը:

2. Քննարկել ծրագրի կատարման գործընթացում խախտումներ և բացթողումներ թույլ տված պաշտոնատար անձանց պատասխանատվության հարցը:
3. Հաշվի առնելով, որ ծրագրի շրջանակներում գնված և շահառուներին տրամադրված բնակարանները մասամբ չեն համապատասխանում ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի 20.12.2004 թվականի թիվ 155-Ա հրամանով և կնքված գործակալական պայմանագրերով հաստատված տեխնիկական բնութագրերի պահանջներին, առաջարկվում է հանձնարարել բնակարանների հանձնում-ընդունումն իրականացրած հանձնաժողովին՝ սեղմ ժամկետում ամփոփել յուրաքանչյուր բնակարանի մասով տեխնիկական բնութագրից թույլ տրված շեղումները և համապատասխան ընկերությունների հետ մշակել դրանց լուծման աշխատանքային ծրագիր ու ժամանակացույց:
4. Հանձնարարել ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեին քննարկել առանց լիցենզիայի լիցենզավորման ենթակա ռիելթորական գործունեություն իրականացրած «Սոկոլ Գրուպ» ընկերության նկատմամբ «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի կիրառման հարցը:

Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը

«Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ/կետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում ՀՀ վերահսկիչ պալատին գրավոր տեղեկատվություն տրամադրել հաշվետվությունում և եզրակացությունում արձանագրված խախտումների վերացման ուղղությամբ կատարված աշխատանքի արդյունքների վերաբերյալ: